

170. ZSOLT BÉLA TÁVIRATA KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Budapest, 1948. október 6.)

Haladás jubileumi számába kérek elnök úrtól lapunkról légitestán huszadikáig nyilatkozatot. Minden párt adott már.

Ölel

MOL XIX Kgy 27. doboz 7. boríték (eredeti)

171. ADOLF HOFFMEISTER KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Párizs, 1948. október 11.)

Mon cher Ministre,

J'ai été chargé par la Présidence de la République, de vous exprimer les vifs remerciements du Président Gottwald pour les condoléances que vous avez bien voulu lui adresser à l'occasion du décès de l'ancien Président de la République, Dr. Eduard Beneš.

Je m'acquitte avec empressement de cette mission et vous prie, mon cher Ministre, de croire à l'expression de mes sentiments de haute considération et les meilleurs.

MOL XIX Kgy 29. doboz (eredeti)

*

Kedves Követ Úr,

A Köztársasági Elnök azzal bízott meg, hogy kifejezzem Önnek Gottwald Elnök őszinte köszönését azért a részvétnyilvánításért, melyet volt szíves hozzá intézni a volt Köztársasági Elnök, Eduard Beneš elhunytá alkalmából.

Sietve teszek eleget ennek a megbízásnak, s kérem, fogadja, kedves Követ Úr, legnagyobb megbecsülésemet.

172. KÁROLYI MIHÁLY ZSOLT BÉLÁHOZ

(Párizs, 1948. október 14.)

Kedves Főszerkesztő Úr,

Megbecsüléssel és barátsággal köszöntöm Önt és munkatársait a „Haladás” jubileuma alkalmából. Örülök, hogy ez a magyar jakobinus hagyományokat ápoló lap be tudja tölteni hivatását a magyar népi demokráciában. Ez a hivatása elsősorban abban áll, hogy a magyar középosztályt az épülő magyar népi demokrácia mellé állítsa és ugyanakkor a magyar munkássággal és parasztsággal megértesse, hogy ez a középosztály értéket képvisel és megfelelő szövetségeseink lehet a magyar haladó szellemű, szociális demokrácia megvalósításában.

Jól tudom, hogy ezek a magyar jakobinus hagyományok, amelyeket a „Haladás” képvisel, nem eresztettek mély gyökeret Magyarországon, mert a magyar félfedális rendszer a magyar középosztályt is egy bizonyos feudális nosztalgiával töltötte el. A magyar feudál-liberalizmus, majd később a Horthy-rendszer alatt a magyar feudál-fasizmus minden erejével megakadályozta, hogy a Bacsányi Jánosok, Kazinczy Ferencek és az 1848-

as értelmiség szellemi hatása megfelelően érvényesüljön. A munkásságot és parasztságot elnyomó elmúlt rendszer a középosztálynak bizonyos szűk lehetőségeket adott, és a magyar középosztály ezekért a szűk lehetőségekért elfordult ezektől a hagyományoktól. A Horthy-rendszer teljesen felszámolta a liberalizmust. Mégis, a XX. század elején a magyar középosztály egy része, a haladó értelmiséggel az élén, megpróbálta felelőssé tenni ezeket a hagyományokat, amelyek azután 1918-ban egy történelmi pillanatra élővé váltak.

Az ellenforradalom után már csak nagyon kevesen merték ezt a gondolatot képviselni. Ezek a kevesek nem tudtak megbirkózni az árral, amely a liberalizmus minden megnyilatkozását elsöpörte. Az értelmiség a forradalomtól való félelmében rábízta a piszkos munkát polgári fullajtárjaira, akik az egész magyar közéletet megfertőzték szellemellenes, proletárellenes feudális és egyúttal fasiszta ideológiájukkal.

A felszabadulás után a „Haladás” lett az a magyar orgánus, amely ennek a jakobinus szellemnek a magyar népi demokráciában való szerepét felismerte. Felismerte elsősorban azt, hogy az idők haladtak és a régi liberalizmus nem támasztható fel. Felismerte azt, hogy a feudalizmus és a reakció visszatérését az értelmiségiek csak úgy tudják megakadályozni, ha mindenben segítik a magyar munkásságot és parasztságot az ország felépítésében. Felismerte azt, hogy a demokrácia és a szabadság fogalmát tisztázni kell. A haladó értelmiségnek meg kell tanulnia, hogy szabadság és demokrácia annyit jelent hogy szabad lehetőséget kell biztosítani a széles néprétegeknek. A szabadság a nép szabad kibontakozásának lehetőségét jelenti.

Kívánom, hogy Főszerkesztő Úr és munkatársai továbbra is sikerrel küzdjenek azért, hogy a magyar középosztály haladó rétegei és a magyar értelmiség minél jobban összeforranak a munkássággal és a parasztsággal.¹

MOL XIX Kgy 27. doboz 7. boríték (másodpéldány)

¹A közölt másodpéldány mellett található a 6 nappal korábbi első fogalmazvány. Károlyi javításával. Így „az ellenforradalom után” kezdetű bekezdést kézzel, utólag írta hozzá a fogalmazványhoz. A levél a *Haladás* 1948. október 28-i számában jelent meg. A *Haladás*, bár tónusa 1948 tavaszától nagyon megváltozott (pl. Zsolt június 10-én vezércikkben támadta korábbi példaképeit, Jászit és Vámbéryt), Károlyival többször foglalkozott még, július 22-én közölte Gallai Ágnessel készített interjúját. November 18-án a lap brüsszeli tudósítója *Károlyi Mihály Belgiumban* címmel írt brüsszeli látogatásáról: méltatta régi belga kapcsolatait, minden lap első oldalán közölte fényképét érkezésekor stb.

Zsolt Béla 1949 februárjában bekövetkezett halála után a *Haladás* stílusában is teljesen beilleszkedett az uralkodó rendszerbe. Így élesen támadta az elítélt Mindszentyt, a Rajk-per vádlottait „apró kapcabetyároknak” titulálta (1949. szeptember 15.). a per befejezésekor „kemény és igazságos ítéletről” írt (1949. szeptember 29.) stb. Károlyiról Zsolt halála után egy szó sincs, lemondását meg sem említik.

173. ÉMILE KAHN KÁROLYI MIHÁLYHOZ¹

(Párizs, 1948. október 16.)

Monsieur le Ministre,

La Ligue Française des Droits de l'Homme a été saisie du cas de M. Aurel VARANNAI, qui doit comparaître le 22 octobre devant le Conseil spécial du Tribunal du Peuple à Budapest.

M. Varannai, journaliste, correspondant de l'agence anglaise Reuter, est accusé de diffamation en raison de ses correspondances, et l'acte d'accusation prévoit une condamnation importante.

La Ligue française des Droits de l'Homme ne connaît pas M. Aurel Varannai. De son activité journalistique, elle ne connaît que les extraits de ses dépêches cités par l'acte